

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoR/15/2025
Identifikačné číslo spisu:	3125202728
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:3125202728.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti V. M., N. XX. Q. XXXX a Q. M., N. XX.. XXXX, oboch bytom u matky, zastúpených procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny C., V., C. deti matky K. M., narodenej XX. B. XXXX, F. N. M., W. S. XXXX/XX, t.č. bytom C., A. XXXX/XB, a otca Q. M., narodeného XX. P. XXXX, J., N. XXX/XX, zastúpeného advokátkou Mgr. W. S., J., V. XX, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci nezhody rodičov - nahradenia prejavu súhlasu so zápisom maloletého Q. do školy a nahradenie súhlasu s prestupom maloletého V. na inú základnú školu, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 32P/39/2025, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 23. júla 2025 sp. zn. 12CoP/145/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 03. apríla 2025 č. k. 32P/39/2025 - 27 nariadil neodkladné opatrenie a udelil súhlas za otca detí s prestupom maloletého dieťaťa V. M. a prihlásením maloletého dieťaťa Q. M. na X. D. M., M. XX, C.; žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1 Súd prvej inštancie v danej veci vzhliadol nevyhnutnosť okamžitého zásahu na to, aby sa mladší syn zúčastnil zápisu do základnej školy; mal za preukázané, že rodičia nie sú schopní komunikovať vo veciach týkajúcich sa maloletých detí a neprejavili dostatok rodičovskej zodpovednosti na dohodu na tom, ktorú základnú školu budú ich maloleté deti od budúceho školského roka navštevovať. Súd prvej inštancie tak z praktického hľadiska vyhovel návrhu matky a za otca udelil súhlas so zápisom maloletého Q. na X. D. M. XX, C., a z uvedeného dôvodu udelil aj súhlas s prestupom maloletého V., aby obe deti

navštevovali rovnakú základnú školu. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy skutočnosť, že obe deti sú zverené matke, ktorá býva v C. a preto je pre deti vhodnejšie navštevovať školu v mieste ich bydliska. Ak by sa obaja chlapci skutočne rozhodli venovať hokeju, tomu sa môžu venovať aj v C.. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca uznesením z 23. júla 2025 č. k. 12CoP/145/2025-101 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že súd prvej inštancie správne zohľadnil zmysel a účel sledovaný právnou úpravou neodkladných opatrení, ktorým je ochrana práv detí a účastníkov konania odôvodnená v prípadoch ich ohrozenia s tým, že otec v konaní neosvedčil, že je schopný účinne vypomáhať matke v súvislosti so školskou dochádzkou maloletých detí do F. N. M.. Z vyjadrenia procesného opatrovníka a s poskytnutým pracovným kalendárom bolo podľa odvolacieho súdu osvedčené, že otec má vopred naplánovaný týždeň so striedajúcimi sa rannými, poobednými a nočnými smenami, čo vylučuje z jeho strany možnosť zabezpečovať dochádzku a vyzdvíhovanie maloletých detí zo základnej školy v F. N. M. na pravidelnej báze, pričom občasné dva voľné dni v týždni nezabezpečujú dostatočne možnosť pravidelnej starostlivosti. Z emailovej komunikácie s riaditeľom D. mu nevyplynulo, že škola vie garantovať prijatie do školského klubu aj staršieho V. keďže ide o výnimku povoľovanú školou len v prípade voľných kapacít, čím podľa odvolacieho súdu nebolo osvedčené ani otcove tvrdenie o tejto možnosti. Za situácie, keď matka nastúpi na materskú dovolenku, bude s pribudnutím ďalšieho dieťaťa podľa odvolacieho súdu nesporne obmedzená v možnostiach cestovať s deťmi do základnej školy mimo ich bydliska, je v záujme maloletých detí, aby navštevovali základnú školu, ktorá je blízko bydliska matky v C.. Otec v tejto súvislosti neosvedčil, že je schopný túto starostlivosť účinne zabezpečovať alebo pri nej aktívne pomáhať, pričom jeho argumentácia bola koncentrovaná predovšetkým na hokejovú mimoškolskú činnosť staršieho syna V.. Odvolací súd však poznamenal, že návštevou základnej školy v C. nie je zmarená možnosť navštevovať hokejové tréningy. Berúc tak do úvahy pracovnú vyťaženosť otca, nízky vek maloletých detí a skutočnosť, že prevažná časť osobnej starostlivosti je zabezpečovaná zo strany matky, bolo podľa odvolacieho súdu v najlepšom záujme detí navštevovať základnú školu v ich bydlisku. K námietke o nevypočutí maloletých detí odvolací súd doplnil, že vzhľadom na potrebu dočasnej úpravy v kontexte s neosvedčenými tvrdeniami otca, v štádiu konania o neodkladnom opatrení, nebolo zistenie názoru maloletých detí pre rozhodnutie nevyhnutné. Odvolací súd otca poučil, že sa môže návrhom vo veci samej domáhať rozhodnutia o nezhode rodičov ohľadom určenia základnej školy, ktorú by mali maloleté deti ďalej navštevovať; až vo veci samej možno vykonať komplexné dokazovanie, v rámci ktorého bude možné sa vysporiadať so všetkými námietkami a argumentmi rodičov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 52 CMP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 CSP. Uviedol, že matka detí pracuje ako administratívna pracovníčka na Y. a každý deň cestuje cez F., syn V. hrá roky hokej, pričom v C. sa nachádza hokejová základná škola, kde mohol mať školu s týmto zameraním v mieste bydliska. Podľa dovolateľa sú obe deti pod tlakom matky, ktorá presadzuje proti ich vôli, že musia prestúpiť do školy v C. a neberie do úvahy záujmy detí, ktoré so zmenou školy nesúhlasili. Dovolateľ odmalička vedie deti k športu a nie je na mieste, aby im v tom matka bránila. Odvolaciemu súdu vyčítal, že nevykonal pohovor s deťmi a že sa stotožnil s návrhom matky. V rámci doplnenia dokazovania vyzval procesnú opatrovníčku, aby ohľadom zmeny školy detí vykonala pohovor s deťmi. V danom prípade ide o zneužitie práva matky; napriek tomu, že preukázal, že sa o deti vie postarať a vedie ich k športu, tak v konaní, kde netreba dokazovať - podľa súdu nepreukázal dostatočnú výpomoc ohľadom školy, čo nie je pravda. Žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zmena školy bola realizovaná výlučne v záujme maloletých

detí, ktoré od 01. septembra 2025 navštevujú základnú školu v C., v ktorej sú adaptované a spokojné. Otec sa výlučne zameriava iba na hokejovú činnosť V., pričom zanedbáva ostatné aspekty jeho života a zdravia. Matka reálne nedokáže zabezpečovať každodennú dochádzku detí do školy mimo miesta bydliska, keď navyše od 19. novembra 2025 nastúpila na materskú dovolenku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletého dieťaťa.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Najvyšší súd už v uznesení z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016, uverejnenom aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

10. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu. Práve o takéto rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním otca ide podľa najvyššieho súdu a možno povedať, že je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, keďže návrh na jeho nariadenie v predmetnej veci bol podaný samostatne a súdy o ňom rozhodli ako o samostatnom predmete konania, bez následne prebiehajúceho konania vo veci samej (či splnenia uloženej povinnosti súdom podať nadväzujúcu žalobu vo veci samej). O nariadení neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. g) a h) CSP, môže súd rozhodnúť ako o samostatnom predmete konania, bez toho, aby na toto rozhodnutie nadväzovalo ešte konanie a rozhodovanie vo veci samej, tak ako tomu bolo aj v prejednávanej veci. Preto je voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie otca podľa § 420 CSP prípustné.

11. Dovolateľ v podstatnom videl naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) a § 421 CSP v samotných dôvodoch rozhodnutia odvolacieho súdu a nariadení neodkladného opatrenia.

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Inštitút neodkladného opatrenia upravuje CSP v § 324 a nasl. ako tzv. osobitný procesný postup, ktorému zodpovedá zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie a súčasťou takejto špecifickej úpravy je jej založenie, okrem iného, i na momente prekvapenia tým, že

tomu, voči komu návrh na neodkladné opatrenie smeruje, sa návrh a ďalšie podania doručujú až s rozhodnutím vyhovujúcim návrhu.

14. Cieľom inštitútu neodkladného opatrenia je poskytnúť rýchlu ochranu porušeným alebo ohrozeným právam subjektu, ktorý podal návrh na jeho nariadenie, prípadne eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v priebehu konkrétneho civilného sporového konania nastať. Za týmto účelom zákonodarca zakotvil zjednodušený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Súd spravidla rozhoduje v lehote 30 dní (v osobitne upravených prípadoch aj skôr, i do 24 hodín) bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Táto krátka zákonná lehota neumožňuje, aby súd vykonal riadne dokazovanie a nariaďoval pojednávanie. Inak postupuje iba vo výnimočných a odôvodnených prípadoch. Riadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP súd nevykonáva a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli v súvislosti s podaným návrhom osvedčené (k tomu sa obdobne vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 04. augusta 2020, sp. zn. III. ÚS 294/2020).

15. Základným predpokladom prípustnosti a dôvodnosti nariadenia neodkladného opatrenia je tvrdenie a osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi sporovými stranami (resp. existencie subjektívneho nároku navrhovateľa, ktorému sa má poskytnúť ochrana) a tvrdenie a osvedčenie nevyhnutnosti bezodkladnej úpravy pomerov medzi nimi (resp. obavy, že neskoršia exekúcia bude ohrozená). Navrhovateľ musí osvedčiť tvrdením konkrétnych skutočností a predložením konkrétnych dôkazov (ktorých povaha to pripúšťa), že obava z ohrozenia alebo porušenia jeho práv a právom chránených záujmov je reálna a konkrétna; nepostačuje teda iba abstraktná a všeobecná možnosť ohrozenia jeho práv a právom chránených záujmov. Chýbajúce osvedčenie skutočností odôvodňujúcich potrebu bezodkladnej úpravy pomerov strán nemožno ničím nahradiť, pretože je základnou podmienkou pre nariadenie neodkladného opatrenia. Súd v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia poskytuje ochranu nielen tomu, kto sa nariadenia neodkladného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje. Neodkladným opatrením nemožno s poukazom na princíp proporcionality obmedziť povinný subjekt neprímeraným spôsobom alebo nad nevyhnutný rozsah. Rovnako platí, že neodkladné opatrenie má subsidiárne postavenie vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu, preto je jeho nariadenie prípustné iba vtedy, ak jeho účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

16. V posudzovanej veci bolo neodkladné opatrenie nariadené na presne vymedzený účel, ktorým súd prvej inštancie nahradil súhlas otca s prestupom a prihlásením maloletých detí do základnej školy v C. Vychádzajúc z podania matky ako aj z verejne dostupných informácií bolo potrebné dieťa do X. D. M.X., C. prihlásiť do 07. - 08. apríla 2025, čím bola v tom čase daná opodstatnenosť naliehavosti požadovanej úpravy, ktorá vyžadovala okamžitý zásah súdu. Súd prvej inštancie následne rozhodol uznesením z 03. apríla 2025, doručil ho účastníkom konania (04. apríla 2025), čím vytvoril matke priestor na to, aby stihla lehotu na zápis maloletého Q. a prihlásila ho do školy. O podanom odvolaní otca odvolací súd rozhodol 23. júla 2025, už po zápise a prihlásení maloletých do základnej školy, avšak ešte pred začiatkom školského roka. Dovolanie, ktoré otec podal na súde prvej inštancie 30. septembra 2025, bolo najvyššiemu súdu doručené 01. decembra 2025, t. j. v polovici školského roka 2025/2026.

17. Z vyššie uvedeného chronologického opisu udalostí vyplýva, že právne účinky uznesení oboch nižších súdov zanikli nielen v čase rozhodovania najvyššieho súdu o dovolaní, ale už v okamihu jeho podania. Podstatou nariadeného neodkladného opatrenia bolo nahradiť súhlas otca s prestupom a prihlásením maloletých detí do základnej školy v C. zápis a prestup však boli realizované najneskôr v apríli 2025, pričom nástup do základnej školy sa v bežnom roku uskutočňuje spravidla 01. septembra. Za týchto okolností samotný dovolací prieskum stráca svoj účel a opodstatnenosť, keď neodkladnosť ani naliehavosť neodkladného opatrenia už nemožno identifikovať a samotným zápisom detí do školy zanikla aj jeho materiálna podstata. V tejto fáze konania preto nie je možné zvrátiť účinky, ktoré neodkladné opatrenie vyvolalo.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že hoci Civilný sporový poriadok výslovne nevy vymedzuje

procesné podmienky konania, z jeho systematiky možno vyvodit', že ide o také predpoklady, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné dosiahnuť účel súdneho konania. Cieľom podaného dovolania bolo dosiahnuť zrušenie uznesenia odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Za daného skutkového stavu sa však javí prinajmenšom nelogické, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia nižších súdov, keďže na ich základe boli maloleté deti prihlásené do základnej školy v C. a v čase rozhodovania o dovolaní už absolvovali jeden školský rok. Tým skôr, že uplynutím času a naplnením účelu neodkladného opatrenia nevzniká procesná prekážka rei iudicatae pre prípadný nový návrh, ktorým by sa otec mohol domáhať totožnej procesnej ochrany, avšak už vo vzťahu k odlišnému časovému obdobiu. Za týchto okolností pôvodné uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia stratilo svoj materiálny význam a dovolací prieskum sa stal bezpredmetným.

19. Základným princípom mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 CMP, je povinnosť súdov postupovať v najlepšom záujme dieťaťa. Inými slovami, objektívnym explicitne stanoveným zákonným kritériom na rozhodnutie vo veci maloletého je „záujem maloletého dieťaťa“, čo korešponduje s podstatou a účelom základného práva maloletého dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť a tomuto právu zodpovedajúceho základného práva obidvoch rodičov na starostlivosť a výchovu o svoje dieťa (porov. II. ÚS 101/2022). V kontexte uvedeného dovolací súd nepovažuje opakované striedanie základných škôl za konanie v najlepšom záujme maloletých detí, najmä ak po roku v novej škole už prešli procesom adaptácie na školské prostredie a spolužiakov. Nemožno pripustiť, aby boli deti vystavované ďalším zmenám a stresu len v dôsledku pretrvávajúceho konfliktu rodičov a ich neschopnosti dohodnúť sa na podstatných otázkach výkonu rodičovských práv a povinností. Z tohto hľadiska možno cez prizmu najlepšieho záujmu dieťaťa uzavrieť, že neodkladné opatrenie naplnilo svoj účel poskytnutím rýchlej a účinnej súdnej ochrany oprávneným záujmom maloletých, a jeho ďalšie trvanie či opätovné zásahy by už nezodpovedali ich stabilite a potrebám.

20. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom otca podľa § 421 CSP najvyšší súd poznamenáva, že v okolnostiach posudzovanej veci nie je ex lege dovolanie prípustné z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP. Prípustnosť dovolania je v tejto súvislosti vylúčená s ohľadom na ustanovenie § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d) CSP, ktoré prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priamo vylučujú.

21. Sumarizujúc vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.